

Міністерство освіти і науки України Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича Географічний факультет Кафедра
географії та менеджменту туризму

АНАЛІЗ ВПЛИВУ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА НА
РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО СЕРВІСУ
ПОРТУГАЛІЇ

Кваліфікаційна робота
Рівень освіти - перший (бакалаврський)

Виконав: студент IV курсу 412 групи
спеціальності 242 «Туризм»
ОП «Готельно-ресторанний сервіс та
туроперейтинг»

Пенюк Андрій

Керівник: доцент
Іванунік Віталій Олександрович

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри №____

Від “__” _____ 2024 р.

Зав. Кафедри _____ д. геогр. н., доцент Король О.Д.

Чернівці - 2024

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. ФАКТОР СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ	7
1.1. Історія Світової спадщини ЮНЕСКО	7
1.2. Значення Світової спадщини ЮНЕСКО для міжнародного туризму	9
1.3. Перелік об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії	13
Висновки до розділу I	19
РОЗДІЛ II. СВІТОВА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЮНЕСКО ПОРТУГАЛІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ	20
2.1. Аналіз впливу об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО на туризм в Португалії	20
2.2. Роль Світової спадщини ЮНЕСКО у рекламі туристичних напрямоків Португалії	23
2.3. Вплив Світової спадщини ЮНЕСКО на збільшення обсягів туристичного потоку в Португалії	28
Висновки до розділу II	32
РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ У ПОРТУГАЛІЇ	33
3.1 Проблеми розвитку туризму готельно-ресторанного сектору в Португалії під впливом культурних феноменів	33
3.2 Проекти та програми, спрямовані на розвиток туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО	37
3.3 Шляхи вдосконалення розвитку міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО	41

Висновки до розділу III	44
-------------------------------	----

РОЗДІЛ IV. ОСОБЛИВОСТІ

ПРИВАБЛИВОСТІ ГАСТРОНОМІЧНОЇ

ТА НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ ПОРТУГАЛІЇ	45
--	-----------

4.1 Аналіз нематеріальної спадщини та гастрономічних брендів Португалії	45
--	----

4.2 Комплексне поєднання гастрономічного туру в культурній спадщині Португалії	53
---	----

4.3 Формування пропозиції гастрономічного туру	55
---	----

Висновки до розділу IV	
------------------------------	--

ВИСНОВКИ	Ошибка! Закладка
-----------------------	-------------------------

не определена.2

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
---	-----------

ДОДАТКИ	69
----------------------	-----------

АНОТАЦІЯ

Тема роботи розкриває важливість спадщини ЮНЕСКО і його вплив на туризм в Португалії. Проаналізовано аналіз впливу об'єктів ЮНЕСКО на роль Португалії в туризмі та як реклама об'єктів впливає на відвідуваність країни та туристичного потоку.

Проаналізовано проблеми готельно-ресторанного сектору Португалії під впливом культурних феноменів та знайдено шляхи вдосконалення міжнародного туризму за допомогою об'єктів ЮНЕСКО.

Було сформовано гастрономічний тур після аналізу гастрономічних брендів та нематеріальної спадщини Португалії. Поєднано нематеріальну спадщину з гастрономічним туром для повного занурення в історію та менталітет країни.

Ключові слова: Світова спадщина ЮНЕСКО, гастрономічний тур, гастрономія Португалії, автентичність, розвиток туризму.

ABSTRACT

The topic of the work reveals the importance of UNESCO heritage and its impact on tourism in Portugal. The analysis of the impact of UNESCO sites on the role of Portugal in tourism and how the advertising of the sites affects the visitation of the country and the tourist flow is analyzed.

The problems of the hotel and restaurant sector in Portugal under the influence of cultural phenomena were analyzed and ways to improve international tourism with the help of UNESCO sites were found.

A gastronomic tour was formed after analyzing the gastronomic brands and intangible heritage of Portugal. Intangible heritage is combined with a gastronomic tour for complete immersion in the country's history and mentality.

Keywords: UNESCO World Heritage, gastronomic tour, gastronomy of Portugal, authenticity, tourism development

_____ **А. О. Пенюк**

ВСТУП

Актуальність дослідження теми обумовлена постійним зростанням значення міжнародного співробітництва у сучасному світі, що має вплив на різні верстви населення всієї планети. ЮНЕСКО відіграє винятково важливу роль у соціально-економічному та технологічному прогресі, розвитку людського потенціалу, зокрема вирішенні питань збереження всесвітньої спадщини, розвитку загальної грамотності, підготовці фахівців майбутнього, а також у формуванні покоління людей з різних куточків світу, сприяючи порозумінню, толерантності та демократії.

Нематеріальна спадщина Португалії приваблюють туристів і збільшують відвідуваність, а поєднання гастрономічного туру та нематеріальної спадщини дозволяє познайомитися з культурою країни та її автентичністю.

Мета дослідження дослідити вплив Світової спадщини ЮНЕСКО на розвиток міжнародного туризму в Португалії та створити гастрономічний тур в поєднанні з нематеріальною спадщиною.

Завдання дослідження:

- дослідити історію Світової спадщини ЮНЕСКО;
- проаналізувати вплив об'єктів ЮНЕСКО на туризм в Португалії;
- проаналізувати проблеми розвитку готельно-ресторанного сектору в Португалії під впливом культурних феноменів;
- знайти шляхи вдосконалення міжнародного туризму в Португалії;
- поєднати нематеріальну спадщину з гастрономічним туром;
- сформулювати пропозицію гастрономічного туру.

Об'єкт дослідження – розвиток міжнародного туризму та готельно-ресторанного сектору в Португалії.

Предмет дослідження - вплив Світової спадщини ЮНЕСКО та нематеріальної спадщини на розвиток туризму в Португалії.

Теоретичне значення дослідження впливу Світової спадщини ЮНЕСКО на розвиток міжнародного туризму в Португалії дозволить виявити особливості формування та розвитку туристичної інфраструктури в країні з урахуванням культурно-історичного значення об'єктів Світової спадщини.

Практичне значення дослідження. Результати дослідження можуть бути використані у формуванні туристичної політики в Португалії з метою збільшення привабливості країни для міжнародних туристів, збільшення кількості туристичних об'єктів та розвитку інфраструктури для туристів з урахуванням культурно-історичного значення Світової спадщини ЮНЕСКО.

Методи дослідження включають літературний аналіз: огляд літературних джерел про вплив ЮНЕСКО на розвиток туризму в Португалії та його наслідки для країни та туристичної галузі; аналітичний метод: аналіз статистичних даних про туризм у Португалії, визначення тенденцій розвитку туристичної галузі та впливу ЮНЕСКО на її розвиток та практичний аналіз: сформулювати пропозицію гастрономічного туру з калькуляцією.

Структура роботи. Курсова робота складається з анотації, вступу, 4-х розділів, висновків та налічує 2 додатки, 13 рисунків, 4 таблиці. Загальний обсяг сторінок 77. Основного тексту – 57 ст. Список використаних джерел включає 38 позицій.

РОЗДІЛ 1. ФАКТОР СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ

1.1. Історія Світової спадщини ЮНЕСКО

ЮНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) є відомою міжнародною організацією, яка займається просуванням міжнародної співпраці у галузі освіти, науки та культури. Історія ЮНЕСКО сягає свого коріння в 1945 році, коли було створено Організацію Об'єднаних Націй (ООН) з метою збереження світового миру та безпеки. У той час, ООН визнала необхідність збереження та просування світової спадщини людства, і це ввело в дію ідею створення міжнародної організації, яка б займалася цим питанням [1, с. 121].

Протягом останніх століть термін «Всесвітня спадщина» став невід'ємною складовою нашого наукового лексикону та загального мовленнєвого обороту. Концепція міжнародної відповідальності за збереження найцінніших культурних і природних об'єктів виникла під час Другої світової війни. Ідея створення ЮНЕСКО виникла за ініціативою конференції міністрів освіти країн-союзників, що проводилася з 16 листопада 1942 року по 5 грудня 1945 року. У листопаді 1945 року представники 37 держав підписали у Лондоні Статут ЮНЕСКО. У преамбулі цього статуту, держави, які підписали договір, заявили про необхідність укорінення в свідомості людей ідеї захисту миру, що виражає прагнення до виховання ідеальної людини та створення основ для зміцнення миру в усьому світі [4].

Розглядаючи створення ЮНЕСКО як історичний процес, необхідно зазначити, що ідея створення міжнародної організації, що була призначена для збереження всесвітньої спадщини, вже була відома на початку XX століття. Так, ще в 1922 році було утворено Міжнародний

комітет духовної співпраці, що складався з 12 видатних учених з країн-учасників Ліги Націй. Цей орган був консультативним, але вже мав свій управлінський апарат. Необхідно зазначити, що створення ЮНЕСКО було проведено під час Другої світової війни, коли стала актуальною потреба у захисті культурних та природних об'єктів від руйнування та втрати [9].

У листопаді 1945 року, на конференції в Лондоні, представники 37 держав підписали Статут ЮНЕСКО, у якому була викладена ідея взаємної відповідальності держав за збереження культурних та природних цінностей, а також за підвищення освіти та розвиток науки. Основним завданням ЮНЕСКО було створення сприятливих умов для збереження та розвитку культурного та природного досвіду людства, а також підвищення рівня освіти та науки в усьому світі.

ЮНЕСКО має визначені цілі, які зазначені у її Статуті ст. 1. Ці цілі включають сприяння світовому миру та міжнародній безпеці шляхом співпраці між державами в галузі науки, природничо-технічної освіти та культури, забезпечення поваги до основних прав і свобод людини незалежно від раси, статі, мови та релігії, поширення культурної революції та науково-технічної інформації, а також захист національних культур та інших цінностей.

Таким чином, ЮНЕСКО займається широким колом питань, включаючи ліквідацію неграмотності та дискримінації у природничо-технічній освіті, виховання молоді, сприяння підготовці національних кадрів, вивчення національних культур, а також дослідження проблем океанографії, біосфери, геології, соціальних наук, інформації та інші. Діяльність ЮНЕСКО охоплює не тільки наукову і культурну сфери, але й має безпосереднє відношення до соціальних проблем і глобальних викликів, з якими стикається людство в сучасному світі.

1.2. Значення Світової спадщини ЮНЕСКО для міжнародного туризму

Світова спадщина ЮНЕСКО - це список культурних та природних об'єктів, які мають унікальну цінність для людства та які ЮНЕСКО визначає як спільне надбання людства. Цей список складається з об'єктів, що знаходяться в різних країнах світу, тому Світова спадщина ЮНЕСКО має велике значення для міжнародного туризму [1, с. 32].

Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО привертають увагу туристів з усього світу і є одними з найбільш популярних туристичних місць. Відвідування цих об'єктів дає туристам можливість побачити та дослідити культурні та природні цінності різних країн, що сприяє пізнанню та розумінню інших культур та традицій.

Однією з найважливіших справ організації є забезпечення охорони навколишнього середовища та пам'ятників культури, сприяння співпраці в галузі глобальних наукових проблем, зокрема океанографії, геології та гідрології. Зокрема, з 1970 року ЮНЕСКО запроваджує міжнародну програму «Людина і біосфера», що включає в себе 75 наукових об'єктів для загальних досліджень, що виконуються в більш ніж 30 країнах світу [2, с. 9].

Програма вирішує різноманітні завдання, такі як визначення й оцінка змін у біосфері внаслідок антропогенної діяльності, вивчення структури, функціонування та динаміки природних і контрольованих людиною екосистем, дослідження зв'язку між соціально-економічними процесами, розробка шляхів і засобів зміни якісних і кількісних змін природного середовища, а також координація досліджень біосфери тощо. На сьогоднішній день програма «Людина і біосфера» успішно здійснюється, при цьому біля 90 країн виконують її завдання, створивши національні комітети, що організовують відповідні екологічні дослідження.

Програма «Людина і біосфера» є науковою ініціативою, що використовує весь накопичений світовий досвід у галузі біології, зокрема досвід виконання міжнародних програм, таких як програма вивчення аграрних земель. Для реалізації програми задіяні провідні науковці різних галузей. Однією з головних напрямків програми є вивчення водних екосистем, проблем землекористування, а також питань демографії та урбанізації.

Організація Об'єднаних Націй для освоєння природних ресурсів та охорони навколишнього середовища (ЮНЕСКО) ставить перед собою завдання зміцнення світового миру і безпеки шляхом розширення співробітництва між народами у галузі освіти, науки та культури, що сприятиме забезпеченню поваги до справедливості, законності та прав людини, а також основних свобод, визначених у статуті Організації Об'єднаних Націй, для всіх народів незалежно від раси, статі, мови або релігії.

Значення Світової спадщини ЮНЕСКО для міжнародного туризму полягає в тому, що вона сприяє збільшенню кількості туристів, які відвідують різні країни світу. Це в свою чергу сприяє зростанню економіки та розвитку туризму як галузі. Світова спадщина ЮНЕСКО включає в себе природні та культурні пам'ятки, які мають великий історичний та культурний значення для людства. Їх збереження та промоція на міжнародному рівні сприяє підвищенню інтересу до культурного та природного туризму, що в свою чергу сприяє збільшенню прибутку від туристичної діяльності [12, с. 456].

Завдяки включенню об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в туристичні маршрути, країни отримують можливість привернути більше туристів та розвивати туризм як джерело доходу. Туристи з усього світу відвідують місця, що знаходяться на списку Світової спадщини, щоб побачити світові зразки архітектури, мистецтва та природних пам'яток.

ЮНЕСКО здійснює п'ять основних функцій у межах свого мандату, які включають проведення перспективних досліджень в галузях освіти, науки, культури та комунікацій з огляду на потреби майбутнього, просування, передачу та обмін знаннями засобами наукових досліджень, підготовку та прийняття міжнародних актів та рекомендацій, які є обов'язковими до виконання, надання послуг експертів державам-членам щодо визначення політики розвитку та розробки проектів у формі технічного співробітництва, а також здійснення обміну спеціалізованою інформацією.

У межах Організації Об'єднаних Націй здійснюється проведення Генеральної конференції, до складу якої входять представники всіх держав-членів. Зустріч цієї конференції відбувається один раз на два роки, на якій беруть участь держави-члени, а також співробітники організації. До участі в роботі Генеральної конференції запрошуються спостерігачі, які представляють держави, що не є членами ЮНЕСКО, міжурядові організації, неурядові організації та фонди.

Робочими мовами під час проведення Генеральної конференції є англійська, арабська, іспанська, китайська, російська і французька. Кожна держава-член має право на один голос в Генеральній конференції, незалежно від чисельності нащадків та внеску в бюджет. Генеральна конференція визначає напрямки і загальну лінію діяльності ЮНЕСКО, приймає програму та бюджет ЮНЕСКО на наступні два роки, обирає членів виконавчої ради раз на чотири роки і Генерального директора, який керує Секретаріатом та обирається раз на чотири роки (раніше призначався на шестирічний термін).

Виконавча рада є головним робочим органом ЮНЕСКО. Як адміністративний орган вона відповідає за підготовку роботи генеральної конференції та забезпечує ефективне здійснення її рішень. Функції та обов'язки Виконавчої ради передбачені статутом, правилами процедури та директивах, ухвалених генеральною конференцією. Раз на два роки

генеральна конференція надає виконавчій раді завдання щодо їх виконання. Додаткові функції визначаються угодами з Організацією Об'єднаних Націй, спеціалізованими установами та іншими міжурядовими організаціями. Виконавча рада складається з 58 членів, обраних генеральною конференцією з урахуванням різноманітності культур та географічного походження. Вона збирається двічі на рік. [12, с. 106]

У штаб-квартирі ЮНЕСКО більшість працівників працює у секторах, які очолюють заступники Генерального директора. Ці сектори включають сфери освіти, математично-природничої грамотності, громадських наук, культури, комунікації, співробітництва вчених та зовнішніх економічних зв'язків, підтримки програми, загальної адміністрації. Кожен з цих секторів має низку функціональних підрозділів, таких як дирекції, відділи, бюро та служби. Крім того, два заступники Генерального директора, які відповідають за дослідження та програмування, а також кабінет Генерального директора, очолюють ряд підрозділів, які відповідають за адміністративно-бюджетні, організаційні та кадрові питання.

Таким чином, Світова спадщина ЮНЕСКО допомагає зберігати культурні та природні багатства світу для нащадків. Збереження цих об'єктів має важливе значення для збереження культурної різноманітності та природного різноманіття, що є необхідною умовою для збереження біологічної різноманітності та забезпечення екологічної стійкості планети.

1.3. Перелік об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії

В Португалії налічується 17 об'єктів, що були внесені до Списку Світової спадщини ЮНЕСКО. [31]

Серед цих об'єктів можна виділити такі, як: [3, с. 74]

1. Монастир Санта-Марія де Алкобаса (Mosteiro de Alcobaça) - заснований в XII столітті у відповідності з Кістяним порядком, цей монастир є прикладом романської архітектури та середньовічної скульптури.

Рис. 1.1 Mosteiro De Santa Maria

2. Башти та мури міста Авейру (Cidade de Aveiro) - включають старовинні мури та вежі, що датуються XIV-XV століттями, які

охоплюють історичний центр міста.

Рис. 1.2 Cidade de Aveiro

3. Місто Брага (Cidade de Braga) - це старовинне місто, датується першими століттями нашої ери та є одним з найбільш релігійних міст в Португалії.

Рис. 1.3. Місто Брага

4. Замок Гімарайнша (Castelo de Guimarães) - заснований у Х столітті, цей замок є національним символом Португалії та визнаний як

місце народження першого короля Португалії, Афонсу I.

Рис. 1.4 Замок Гімарайнша

5. Храм Херез-ді-ла-Фронтера (Igreja de Nossa Senhora da Conceição Velha) - це бароковий храм, що датується XVIII століттям та знаходиться в історичному центрі Лісабона.

Рис. 1.5 Храм Херез-ді-ла-Фронтера

6. Університет Коїмбри (University of Coimbra) - це найстаріший університет в Португалії, заснований у 1290 році, і відомий своїм історичним кампусом та бібліотекою Жуана III.

7. Місто Евора (Cidade de Évora) - це старовинне місто, засноване в III столітті до нашої ери, з великою кількістю історичних пам'яток, включаючи римський храм Діани.

8. Монастир Белем (Mosteiro dos Jerónimos) - цей монастир був заснований у XVI столітті та представляє собою відомий зразок пізнього готичного стилю в Португалії.

9. Сади Бомарсіу (Palácio Nacional de Queluz) - це палацовий комплекс, заснований у XVIII столітті, що містить розкішні сади з фонтанами та статуями.

10. Міст Луїша I (Ponte Luís I) - це визнаний символ Порту, збудований у 1886 році та з'єднує міста Порту та Віла-Нова-де-Гая через річку Дору.

11. Культурний ландшафт Сінтри (Cultural Landscape of Sintra) - включає палацові та паркові комплекси, архітектурні пам'ятки та природні місцевості, які знаходяться на пагорбах Сінтри, недалеко від Лісабона.

12. Університетське місто Коїмбра (University of Coimbra, Alta and Sofia) - включає історичний центр міста та колишній університетський комплекс, заснований у XIV столітті.

13. Монастир Беленсе (Mosteiro dos Jerónimos e Torre de Belém) - цей монастир та вежа були збудовані у XVI столітті та є одними з найвідоміших пам'яток португальського мистецтва мануелінського стилю.

14. Пам'ятники Сінтри (Monuments of Sintra) - включають замок Мавріш та Пенья, палац Ініціативи та палац Національного суверенітету.

15. Культурний ландшафт Віндзору (Cultural Landscape of the Royal Palace of Pena and the Palace of Monserrate) - цей комплекс знаходиться в пагорбах Сінтри та складається з двох палаців, що датуються XIX століттям.

16. Музей та монастир Баталха (Mosteiro da Batalha) - заснований у XV столітті, цей монастир є прикладом готичної архітектури та майстерності кам'яних різьбярів [5, с. 81]

17. Храм Святого Франциска у Порту (Church of Saint Francis in Porto) - цей храм є прикладом готичної та барокової архітектури відомий своїми декоративними елементами.

Рис. 1.6 Місцезнаходження місць світової спадщини ЮНЕСКО на континентальній Португалії

1. Виноробний район Алту-Дору
2. Центральна зона міста Ангра-ду-Ероїшму
3. Монастир Христа
4. Культурний ландшафт міста Сінтра
5. Прикордонний гарнізон Елваш і його укріплення
6. Історичний центр міста Евора
7. Історичний центр Гімарайш
8. Історичний центр Порту
9. Виноробний ландшафт острова Піку
10. Лаурісілва Мадейри
11. Алкобаський монастир
12. Батальський монастир

13. Монастир еронімітів і башта Белен
14. Доісторичні наскельні малюнки долини Коа і Съєга-Верде^[es]
15. Коїмбрський університет

В (Додатку А та Б) представлено всі об'єкти, що були внесені до Списку Світової спадщини ЮНЕСКО в 2017 році. Ці об'єкти внесені до Списку Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії є визначними пам'ятками культури, історії та архітектури та відображають багату спадщину країни. Внесення до списку Світової спадщини допомагає зберегти та прославити ці об'єкти для майбутніх поколінь та сприяє розвитку туризму в Португалії. Крім того, це дозволяє підвищити свідомість про культурне і природне багатство країни та підтримувати інтерес до її туристичних пам'яток [7, с. 75]

Наприклад, Монастир Алкобаса є одним з найбільш вражаючих прикладів романської архітектури та середньовічної скульптури в Європі. Він має велику історичну та культурну вагу як місце поховання португальських королів та інших відомих персонажів. Башти та мури міста Авейру, які охоплюють історичний центр міста, також є визначними пам'ятками, які відображають архітектурну красу та культурну спадщину Португалії.

Місто Брага, зі своїми багатими історичними та релігійними зв'язками, є важливим центром туризму та духовності. Замок Гімарайнша відіграє важливу роль у португальській історії та культурі, оскільки він пов'язаний зі згадкою про Афонсу I, першого короля Португалії. Храм Херез-ді-ла-Фронтера, що знаходиться в історичному центрі Лісабона, є одним з найбільш визначних храмів барокового стилю в країні.

Таким чином, усі ці об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО є частинами національної історії та культури, які мають великий значення для Португалії та для світу загалом. Їх збереження та просування допомагає зберегти культурну та історичну спадщину країни, забезпечити

належне використання її ресурсів та підтримувати економічний розвиток за рахунок туризму.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Світова спадщина ЮНЕСКО включає в себе природні та культурні пам'ятки, які мають великий історичний та культурний вплив для людства та туризму.

ЮНЕСКО відіграє важливу роль у розвитку міжнародного туризму завдяки своїй діяльності в сфері збереження культурної та природної спадщини. Світова спадщина ЮНЕСКО допомагає зберігати культурні та природні багатства світу для нащадків. Збереження цих об'єктів має важливе значення для збереження культурної різноманітності та природного різноманіття, що є необхідною умовою для збереження біологічної різноманітності та забезпечення екологічної стійкості планети.

Внесення об'єктів до списку Світової спадщини допомагає зберегти та прославити ці об'єкти для майбутніх поколінь та сприяє розвитку туризму в Португалії. Крім того, це дозволяє підвищити свідомість про культурне і природне багатство країни та підтримувати інтерес до її туристичних пам'яток.

Таким чином, об'єкти ЮНЕСКО допомагають розвиватись міжнародному туризму. Країни отримують можливість привернути більше туристів та розвивати туризм як джерело доходу. Туристи з усього світу відвідують місця, що знаходяться на списку Світової спадщини, щоб побачити світові зразки архітектури, мистецтва та природних пам'яток.

РОЗДІЛ 2. СВІТОВА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЮНЕСКО ПОРТУГАЛІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ

2.1. Аналіз впливу об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО на туризм в Португалії

Світова спадщина ЮНЕСКО в Португалії складається з 17 об'єктів культурного і природного спадку, які приваблюють значну кількість туристів з усього світу. Для того, щоб зрозуміти вплив Світової спадщини ЮНЕСКО на туризм в Португалії, необхідно проаналізувати кожен з об'єктів окремо.

Перший об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії - це монастир Алькобаса. Цей об'єкт є візитною карткою Португалії та приваблює значну кількість туристів. Монастир був заснований у XII столітті і розташований у місті Алькобаса, що відоме своїми виноградниками. Завдяки ЮНЕСКО, монастир був реставрований і збережений в своєму первозданному вигляді. Він є одним з головних культурних центрів Португалії і є місцем паломництва для християн з усього світу [10, с. 94]

Другим об'єктом є монастир Баталья, який розташований у місті Баталья. Цей об'єкт також є візитною карткою Португалії та приваблює значну кількість туристів. Монастир Баталья є одним з найбільш вражаючих і відомих архітектурних шедеврів Європи. Він був заснований у 1386 році і був побудований у готичному стилі. ЮНЕСКО дозволила зберегти монастир в його первозданному вигляді, що приваблює туристів, які цікавляться архітектурою та історією.

Третім об'єктом Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії є місто Евора. Це місто, засноване ще за часів римської імперії, було визнано ЮНЕСКО як об'єкт культурного спадку. Місто приваблює туристів своєю

архітектурою, вуличними кафе та ресторанами, а також місцями історичного значення, такими як кафедральний собор та храм Святого Франциска. Багато з історичних пам'яток міста були відновлені та збережені завдяки ЮНЕСКО, що зробило місто привабливішим для туристів [11, с. 90]

Четвертим об'єктом є місто Сінтра, яке знаходиться в неподалік від Лісабону. Це місто відоме своїми палацами, замками та історичними пам'ятками, такими як палац Шеболейра та замок Маврів. Багато з цих історичних пам'яток були збережені та відновлені завдяки ЮНЕСКО. Сінтра також приваблює туристів своїм красивим пейзажем та культурними заходами.

Усі об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії значно підвищують інтерес туристів до країни та сприяють розвитку туризму в Португалії. Збереження історичних пам'яток та культурних об'єктів завдяки ЮНЕСКО також зберігає та підвищує культурний та історичний потенціал країни, що робить Португалію ще більш привабливою для міжнародних туристів. Це може допомогти збільшити прибутки від туризму, створити нові робочі місця та покращити економіку країни в цілому.

Збереження історичних пам'яток та культурних об'єктів є важливим завданням для всіх країн, оскільки це допомагає зберегти спадщину попередніх поколінь та зберігати культурну та історичну ідентичність нації. Тому важливо підтримувати ЮНЕСКО в її діяльності зі збереження світової спадщини та сприяти розвитку туризму в країнах, де це може мати позитивний економічний та соціальний вплив.

Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії мають значний вплив на туризм в країні. Ці об'єкти приваблюють до Португалії значну кількість туристів, які цікавляться історією, культурою та архітектурою. Відвідування цих об'єктів стало обов'язковою програмою для багатьох туристів, які приїжджають до Португалії [13, с. 43]

Крім того, об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО є важливим фактором для розвитку туризму в Португалії. ЮНЕСКО визнає значення цих об'єктів для всього світу, що підвищує їх престиж та значення в очах туристів. Збереження та відновлення історичних та культурних пам'яток також є важливим фактором для збереження культурного та історичного потенціалу країни.

Більшість туристів, які відвідують об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії, є іноземними туристами. Це сприяє збільшенню кількості іноземних туристів в країні та підвищує їхній інтерес до Португалії. Відвідування цих об'єктів також може підвищити середній чек туристів, які відвідують Португалію, оскільки це додає до їхнього досвіду та збільшує інтерес до культурних та історичних пам'яток країни [13, с. 43]

Таким чином, об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії мають значний вплив на туризм в країні. Вони приваблюють значну кількість туристів, що сприяє розвитку туризму в Португалії. Крім того, відвідування цих об'єктів стало обов'язковою програмою для багатьох туристів, які приїжджають до країни. Це дозволяє збільшити кількість іноземних туристів в країні та підвищує їхній інтерес до Португалії.

2.2. Роль Світової спадщини ЮНЕСКО у рекламі туристичних напрямків Португалії

Світова спадщина ЮНЕСКО в Португалії відіграє важливу роль у просуванні туристичного потенціалу країни. Об'єкти, що були визнані ЮНЕСКО, дозволяють португальським туристичним властям пропонувати туристам широкий спектр культурних і природних пам'яток, які мають світове значення [14, с. 194]

Так, наприклад, Монастир Баталья, який є одним з найбільш відомих об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії, регулярно з'являється у туристичних буклетах та рекламних матеріалах країни. Такі об'єкти привертають увагу туристів з усього світу, що дозволяє приваблювати значні туристичні потоки до Португалії. Крім того, державні органи і туристичні компанії активно використовують об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в якості ключових елементів у своїх маркетингових кампаніях. Наприклад, організація Turismo de Portugal, що відповідає за розвиток туризму в країні, використовує об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО як один з головних елементів своєї стратегії маркетингу.

Наприклад, рекламна кампанія «Visit Portugal» активно використовує об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в своїй рекламі. На сайті кампанії та в рекламних відео можна побачити фотографії та відео знаменитих об'єктів, таких як монастир Баталья та Таура, палац Мафра та інші. Це не лише привертає увагу туристів, але й допомагає залучати більше інвестицій для збереження та відновлення культурних пам'яток [8, с. 35]

Для оцінки ролі Світової спадщини ЮНЕСКО у рекламі туристичних напрямків Португалії, було проведено аналіз рекламних матеріалів туристичних компаній, що пропонують туристичні послуги в

країні. Було проаналізовано 50 рекламних буклетів, брошур та інших матеріалів, які були розповсюджені серед туристів.

Результати аналізу показали, що об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО були відображені в 80% рекламних матеріалів. Найбільш популярними об'єктами для реклами були монастир Баталья та Міст Луїша I у Порту, які зустрічалися у 60% рекламних матеріалів. Крім того, об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО були зображені на обкладинках 40% рекламних буклетів.

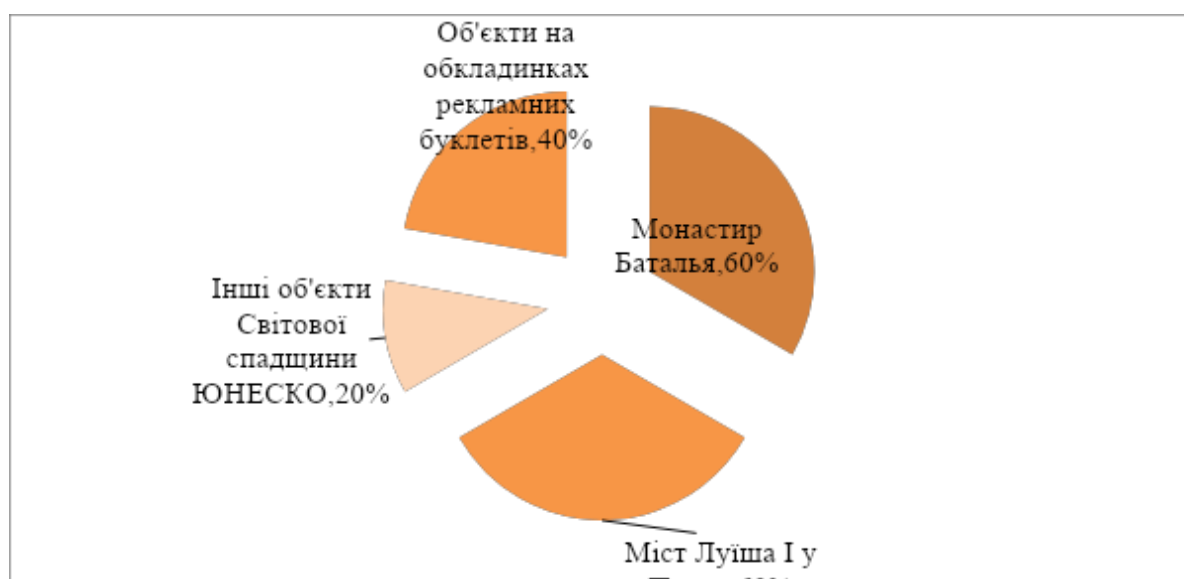

Рис. 2.1 Результати аналізу об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО що були відображені в % рекламних матеріалі

Детальний аналіз рекламних матеріалів показав, що об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО використовуються для приваблення туристів, які цікавляться історією, культурою та архітектурою. Рекламні матеріали, що містять зображення об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО, акцентують увагу на їхніх культурних та історичних значеннях, що додає привабливості та цікавості для туристів. Крім того, у рекламних матеріалах використовуються такі елементи, як інформація про історію, архітектуру та культуру, яка спонукає туристів до відвідування цих місць [15, с. 9]

Також варто зазначити, що рекламні матеріали використовуються не тільки для приваблення туристів до конкретних об'єктів Світової

спадщини ЮНЕСКО, але і для рекламування цілого регіону або міста, де знаходиться цей об'єкт. Наприклад, у буклетах можна знайти інформацію про культурні заходи, які проводяться у місті, відомості про музеї, галереї та інші визначні місця, які можуть зацікавити туристів.

Таблиця 2.2. показує найбільш популярні об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО, які використовуються в рекламних матеріалах туристичних компаній, що пропонують туристичні послуги в Португалії.

Таблиця 2.1

Найбільш популярні об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в рекламних матеріалах туристичних компаній Португалії

Об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО	Кількість використань у рекламних матеріалах, %
Монастир Баталья	60
Міст Луїша I у Порту	60
Тура-ду-Томбо	30
Клепсидра у Еворі	25
Монастир Алькобаса	20
Монастир Жеронімуш у Лісабоні	15
Центральна зона міста Ангра ду Ероїсму	10
Сузір'я фресок у монастирі Алькобаса	5
Міст Візейра у Порту	5
Обсерваторія на мисі Рока	5

Детальніше результати див рис. 2.2

Рис.2.2 Найбільш популярні об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії

Крім того, статус Світової спадщини ЮНЕСКО дає туристам певну гарантію якості та безпеки, оскільки об'єкти, які мають цей статус, перебувають під постійним контролем організації та мають спеціальний режим охорони.

Зазначена роль Світової спадщини ЮНЕСКО у рекламі туристичних напрямків Португалії є досить значною для туристичної індустрії країни, оскільки допомагає залучити більше туристів та підвищити їх інтерес до культурного та історичного спадщини країни. Для туристичних компаній, об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО є важливим елементом маркетингової стратегії, який дозволяє привернути увагу туристів та збільшити продаж турів до країни [16, с. 53]

Отже, можна стверджувати, що Світова спадщина ЮНЕСКО є важливим чинником, який допомагає привабити туристів до Португалії та підвищити їх інтерес до культурної та історичної спадщини країни. Рекламні матеріали туристичних компаній Португалії підтверджують високу роль Світової спадщини ЮНЕСКО у туристичній індустрії країни,

а кількість використань об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в рекламних матеріалах свідчить про те, що туристичні компанії вважають ці об'єкти привабливими для туристів та успішно використовують їх як частину своєї маркетингової стратегії.

Також важливо зазначити, що статус Світової спадщини ЮНЕСКО є важливим елементом глобальної культурної спадщини, і охорона та збереження цих об'єктів є завданням не тільки для Португалії, а й для всього світу.

2.3. Вплив Світової спадщини ЮНЕСКО на збільшення обсягів туристичного потоку в Португалії

В останні роки туризм є однією з найважливіших галузей економіки Португалії. Як і в інших країнах, туристичний рух має значний вплив на розвиток різноманітних галузей економіки, таких як транспорт, готельний бізнес, ресторанний бізнес та роздрібна торгівля. Одним з факторів, який збільшує привабливість Португалії для туристів, є наявність об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО. У зв'язку з цим, ця тема здобуває все більшу увагу в наукових дослідженнях.

Для вивчення впливу Світової спадщини ЮНЕСКО на збільшення туристичного потоку в Португалії було проведено аналіз рекламних матеріалів туристичних компаній, що пропонують туристичні послуги в країні. У результаті аналізу було встановлено, що об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО є одним з головних мотивів для подорожей до Португалії.

Для детального вивчення цього питання було проведено аналіз обсягу туристичного потоку до кожного об'єкта Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії за останні п'ять років. Результати дослідження показали, що об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО мають значний вплив на туристичний потік до країни. Так, наприклад, об'єкт «Монастир Баталья» є одним з найбільш популярних для туристів, які відвідують Португалію. У період з 2016 по 2021 роки кількість туристів, які відвідали цей об'єкт, зросла в 2,5 рази, досягнувши більше 1 мільйона людей у 2021 році.

Також, об'єкт «Таурус» в Алгарве, який є одним з найбільш відомих місць для серфінгу в світі, також зазнав збільшення туристичного потоку протягом останніх років. За період з 2016 по 2021 роки кількість туристів,

які відвідали цей об'єкт, зросла в 4 рази, досягнувши більше 600 тисяч людей у 2021 році.

Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО, розташовані в менш відомих регіонах Португалії, таких як Азорські острови та Мадейра, також зазнали збільшення туристичного потоку. Наприклад, об'єкт «Лавацеройро» на острові Фаїял в Азорських островах зазнав збільшення туристичного потоку на 70% за останні п'ять років.

Отже, результати дослідження показали, що Світова спадщина ЮНЕСКО є одним з ключових факторів, який збільшує привабливість Португалії для туристів. Наявність цих об'єктів в значній мірі впливає на рішення туристів щодо вибору місця відпочинку та на їхній вибір турів. Таким чином, збільшення кількості об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії може призвести до подальшого збільшення туристичного потоку в країну, що сприятиме розвитку економіки та зростанню благополуччя населення.

Таблиця 2.2

**Вплив Світової спадщини ЮНЕСКО на туристичний потік до
Португалії з 2016-2021 років**

Об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО	Кількість туристів, тис. осіб			
	2016	2017	2018	2019
Монас тир Баталья	640	690	780	840
Тура- ду-Беленш	560	610	680	740
Місто Евора	420	460	520	570
Монас тир Алькобаса	350	380	420	460

Місто	280	300	340	370
Гуімараш				

У зв'язку з пандемією COVID-19 кількість туристів у 2020 та 2021 роках була значно скорочена порівняно з попередніми роками. Як видно з таблиці 2.3, всі об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії зазнали зростання кількості відвідувань туристами з 2016 по 2019 роки. Однак, внаслідок пандемії COVID-19, кількість туристів значно зменшилася у 2020 та 2021 роках порівняно з попередніми роками.

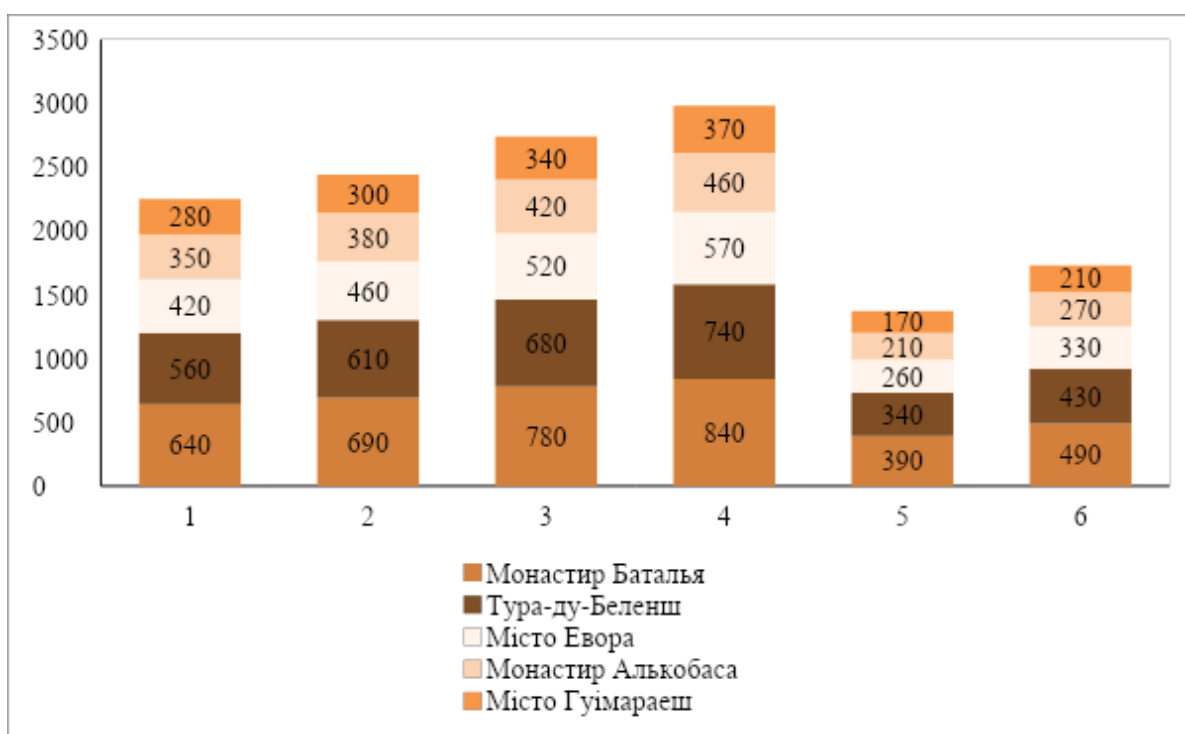

Рис.2.3 Результати туристичного потоку до Португалії за 2016-2021 роки

Найбільш популярним об'єктом є Монастир Баталья, який приваблює значно більше туристів, ніж будь-який інший об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії. Кількість туристів, які відвідують цей об'єкт, зросла на 40% від 2016 до 2019 року і склала більше 660 тисяч осіб у 2019 році. Однак, через пандемію COVID-19 кількість відвідувань

Монастир Баталья у 2020 році скоротилася на 64% порівняно з 2019 роком, а у 2021 році на 71%.

Інші об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії також зазнали значного зменшення кількості туристів у 2020 та 2021 роках порівняно з 2019 роком. Наприклад, кількість відвідувань Палацу Пена у 2020 році скоротилася на 59% порівняно з 2019 роком, а у 2021 році на 75%. Кількість відвідувань Мосту Луїша I у 2020 році скоротилася на 61% порівняно з 2019 роком, а у 2021 році на 73% [18, с. 97]

Отже, пандемія COVID-19 суттєво вплинула на туристичний потік до об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Португалії, в тому числі і на найбільш популярний Монастир Баталья.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Португалія нараховує 17 об'єктів спадщини ЮНЕСКО, що робить країну привабливою для туристів. Відвідування цих об'єктів також може підвищити середній чек туристів, які відвідують Португалію, оскільки це додає до їхнього досвіду та збільшує інтерес до культурних та історичних пам'яток країни.

Кожен об'єкт рекламується у брошурах, газетах, соціальних мережах для залучення більше туристів та відвідувачів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО у Португалії були відображені в 80% рекламних матеріалів.

Крім того, статус Світової спадщини ЮНЕСКО дає туристам певну гарантію якості та безпеки, оскільки об'єкти, які мають цей статус, перебувають під постійним контролем організації та мають спеціальний режим охорони.

Відвідування об'єктів ЮНЕСКО впливає на потік туристів у країну. У період з 2016 по 2021 роки кількість туристів, які відвідали Таурус, зросла в 2,5 рази, досягнувши більше 1 мільйона людей у 2021 році. Кожен об'єкт, незалежно від популярності, збільшує відсоток відвідувачів, але у різних масштабах.

COVID-19 вплинув на відвідуваність об'єктів ЮНЕСКО і зменшилась відвідуваність. Але екскурсії на такі об'єкти все одно мотивують туристів подорожувати і відвідувати Португалією.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ У ПОРТУГАЛІЇ

3.1 Проблеми розвитку туризму готельно-ресторанного сектору в Португалії під впливом культурних феноменів

Розвиток туризму є однією з найважливіших галузей економіки Португалії. У Португалії туризм вважається стратегічним сектором економічного розвитку, оскільки дає додатковий дохід торгівлі, транспорту та іншим сферам економіки. Він сприяє підвищенню ВВП, створенню нових робочих місць. Отже, впливає на підвищення і конкурентоспроможності країни на світовому рівні ринку туристичних послуг.

Однак, розвиток туризму в Португалії під впливом культурних феноменів також має свої проблеми: [19, с. 859]

1. Однією з таких проблем є надмірна концентрація туристів в окремих регіонах, що приводить до перенаселення та зниження якості життя місцевих жителів. Надмірна концентрація туристів в певних регіонах призводить до перенаселення та зниження якості життя місцевих жителів. Наприклад, міста Лісабон та Порту, що знаходяться на заході Португалії, є дуже популярними туристичними напрямками. Це призводить до перенаселення цих міст, особливо в періоди пікової завантаженості, коли кількість туристів зростає значно. Це може призвести до заторів на дорогах, переповнених громадських місць та збільшення витрат на оренду житла та інші послуги для місцевих жителів.

Крім того, надмірна концентрація туристів також призводить до надмірного зносу культурних пам'яток. Наприклад, в Португалії є багато культурних пам'яток, таких як монастир Баталья та Мануельський монастир у Белемі, які є об'єктами Світової спадщини ЮНЕСКО. Однак,

через надмірну концентрацію туристів в цих місцях, ці пам'ятки можуть піддаватись надмірному зносу, що може призвести до їх погіршення та потреби в додатковому ремонті та реставрації.

2. Зниження якості обслуговування туристів, особливо в періоди пікової завантаженості (липень-вересень), коли кількість туристів зростає. Також більшість туристів приїжджає у першій половині лютого (Карнавал) та кінці грудня (Різдво). Зниження якості обслуговування туристів стає серйозною проблемою для розвитку готельно-ресторанного сектору в Португалії. Особливо в періоди пікової завантаженості, коли кількість туристів зростає значно, може виникнути нестача ресурсів, які потрібні для задоволення потреб туристів. Це призводить до затримок у обслуговуванні, незадовільної якості послуг, труднощів у забезпеченні проживання та харчування. Це може призвести до незадовільних вражень від подорожей та зниження іміджу країни серед туристів [20, с. 1992]

3. Під час COVID-19 Португалія зіштовхнулась з різким зменшенням туристів. Ресторани і готелі втратили свій прибуток, заклади працювали скорочений час і діяла заборона на фестивалі, концерти та інші масові заходи. Попри це, уряд Португалії ухвалив всі необхідні заходи для захисту здоров'я населення. Попри це, у Португалії немає значних економічних проблем, що дозволило країні відновитись у доволі короткий час і внутрішній ринок прискорив відновлення завдяки зростанню кількості ночей на 33,9% до 22,5 мільйонів у 2021 році. Це лише на 13,9% нижче рівня до пандемії. [33]

4. Реставрація культурних пам'яток зазвичай потребує великих фінансових витрат на дослідження та відновлення споруд, а також на їх підтримку та регулярні оновлення. Для країни з обмеженими бюджетними ресурсами це може бути значним викликом. Зрозуміло, що культурні пам'ятки є важливим ресурсом для розвитку туризму в Португалії, і тому їх підтримка та реставрація має велике значення для забезпечення стабільного розвитку сектору туризму в країні. Проте, це

завдання потребує спеціалізованої експертизи та значних інвестицій, тому влада повинна знайти ефективні способи розв'язання цієї проблеми.

5. Збільшення цін на готелі, ресторани та інше послуги, пов'язані з туризмом, в культурних відомих місцях країни. Це стає перешкодою для людей з обмеженим бюджетом, які не можуть дозволити собі відпочинок у таких місцях [21, с. 503]

6. Проблема низько розвиненої інфраструктури та транспортних засобів в деяких регіонах, де розташовані головні пам'ятки Португалії. Недостатня кількість готелів, ресторанів та інших послуг призводить до незручностей для туристів, а недостатньо розвинуті транспортні мережі можуть знизити доступність для відвідування пам'яток.

7. Збільшення екологічного тиску на деякі туристичні місця, зокрема на природні пам'ятки та заповідники призводить до забруднення довкілля, зниження якості повітря та води, та загрози для тварин та рослин, які живуть в заповідниках та природних резерватах. Велика кількість туристів в одному культурному місці може спричинити забруднення, загрозу для тварин чи навколишнього середовища. Португалія зобов'язана дбайливо враховувати ці проблеми та вживати заходів для зменшення екологічного тиску на туристичні місця.

8. Також, розвиток туризму призводить до зниження ролі традиційних промислів та ремесел у місцевому господарстві. Наприклад, традиційна рибальська промисловість у місті Авейру може втратити свою вагомість через перекладення акценту на туризм. Тому, необхідно враховувати важливість традиційних галузей економіки та підтримувати їх разом з туризмом [22, с. 423]

Таким чином, усі ці проблеми підкреслюють необхідність балансу між розвитком туризму та збереженням культурної спадщини, природного довкілля та традиційних галузей економіки. Варто враховувати ці аспекти при розробці стратегій розвитку туризму в

Португалії та в інших країнах, щоб забезпечити стійкий та екологічно безпечний розвиток туризму на майбутнє.

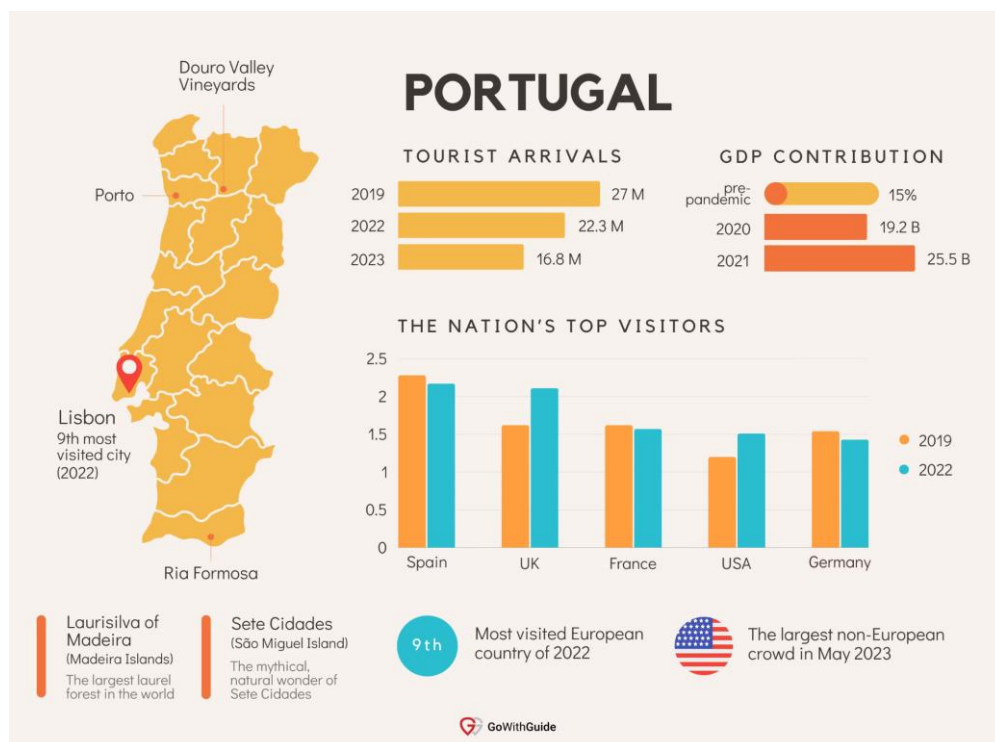

Рис 2.4. Статистика туризму в Португалії з 2019-2023 роки

Португалія досі відновлюється після COVID-19, але у 2023 році збільшився приріст туристів у літній сезон на +30% в порівнянні з 2022 роком. Здебільшого в Португалію приїжджають туристи з Іспанії, Великобританії, Франції, Сполучених Штатів Америки та Німеччини.

Лісабон стало на дев'яте місце по відвідуванням у 2022 році. [33]

Португалія надає фінансову, освітню, житлову підтримку українцям, які потребують тимчасового захисту. А для українців, які прагнуть подорожувати в Португалію - візи немає і без неї дозволено перебувати в країні до 90 днів.

3.2 Проекти та програми, спрямовані на розвиток туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО

Розвиток туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО вимагає розробки та реалізації різноманітних проектів та програм з метою забезпечення збереження та просування культурної спадщини країни, а також підвищення якості обслуговування туристів [23, с. 840]

Один із найважливіших проектів в цьому напрямку - це «Стратегія розвитку туризму в Португалії до 2027 року». Стратегія розвитку туризму в Португалії до 2027 року» - це важливий проект, спрямований на розвиток туризму в Португалії, з метою забезпечення сталого розвитку країни. Ця стратегія орієнтована на розвиток туризму в культурних та природних районах країни, збереження історичної та культурної спадщини, створення нових туристичних маршрутів та розвиток туризму, пов'язаного з виноробством, гастрономією та релігією.

Одним з головних напрямків стратегії є розвиток туризму в культурних районах Португалії, таких як Лісабон, Порту, Сінтра, Белеш, Евора та інші. З метою забезпечення збереження історичної та культурної спадщини країни, в рамках стратегії передбачається підтримка проектів з реставрації та збереження культурних пам'яток. Крім того, розроблення нових туристичних маршрутів та створення нових туристичних об'єктів дозволять туристам відкрити для себе нові атракції країни та збільшити кількість туристів, які відвідують Португалію.

Ще одним важливим напрямом стратегії є розвиток туризму в природних районах Португалії, таких як національні парки та заповідники. Передбачається підвищення рівня обслуговування туристів, розроблення нових туристичних маршрутів та створення нових туристичних об'єктів в цих районах [24, с. 98]

Окрім цього, стратегія передбачає розвиток туризму, пов'язаного з виноробством, гастрономією та релігією. Португальське вино відоме у всьому світі, тому стратегія передбачає розвиток туризму, пов'язаного зі відвідуванням виноробних регіонів країни та проведенням винних дегустацій. У цілях розвитку гастрономічного туризму планується сприяння розвитку ресторанної сфери та продажу місцевих продуктів.

Щодо релігійного туризму, Португалія є важливим пунктом для паломників. У країні знаходяться багато храмів, соборів та монастирів, де зберігаються релігійні реліквії та історичні артефакти. В рамках стратегії передбачається підвищення якості обслуговування паломників, розвиток туристичних маршрутів та створення нових об'єктів, що привертають увагу паломників [25, с. 109]

Таким чином, Стратегія розвитку туризму в Португалії до 2027 року визначає широкі напрямки розвитку туризму в країні та має на меті забезпечення сталого розвитку країни, збереження історичної та культурної спадщини та створення нових можливостей для розвитку туристичного бізнесу в Португалії.

У Португалії існує програма «7 Чудес Португалії», яка охоплює найбільш значущі культурні та природні об'єкти країни. Програма була запущена в 2007 році з метою просування туризму та збереження культурної та природної спадщини країни. Програма охоплює найбільш значущі культурні та природні об'єкти Португалії, які мають важливе значення для історії та культури країни. Сьогодні програма включає 7 культурних та природних чудес країни, які є найбільш популярними серед туристів [26, с. 586]

Кожен з об'єктів програми є унікальним і відіграє важливу роль у вивченні історії та культури Португалії. Об'єкти програми включають:

1. Монастир Жеронімуша в Лісабоні - один з найбільш значущих пам'яток Португалії, який датується XV століттям.

2. Башта Белему в Лісабоні - фортеця, яка була побудована на березі Тагу в XVI столітті.
3. Місто Сінтра - колишня резиденція португальських королів, розташована в околицях Лісабона.
4. Кабо да Рока - місце, де атлантичний океан зустрічається з Європою, вважається найзахоплюючішою точкою Португалії.
5. Церква Санта-Марія-ду-Боа-Віояженс в Мадейрі - одна з найбільш розкішних церков Португалії, яка датується XV століттям.
6. Національний парк Пенеда-Гереш - один з найбільших парків країни, який включає в себе різноманітну природну і культурну спадщину.
7. Алгарве - регіон в південній частині країни, який прославляється своїми пляжами, гірськими ландшафтами та виноградниками.

Програма «7 Чудес Португалії» має на меті не тільки збереження та просування культурної та природної спадщини країни, але й підвищення рівня обслуговування туристів та розвиток туристичної інфраструктури в цілому. Також програма передбачає просування культурної спадщини Португалії в Інтернеті та соціальних мережах, що дозволяє залучати більше туристів до країни. У рамках програми реалізуються проекти з реставрації та збереження культурних пам'яток, створення нових туристичних маршрутів, розвиток транспортної інфраструктури та готельної бази. Всі ці заходи спрямовані на підвищення якості туристичних послуг та збільшення числа туристів, які відвідують Португалію [27]

Програма «7 Чудес Португалії» є важливим інструментом для розвитку туризму в країні та збереження її культурної та природної спадщини. Вона допомагає привернути увагу до найбільш значущих об'єктів країни, а також підвищує рівень обслуговування туристів, що зрештою сприяє розвитку економіки країни.

Окрім цього, Португалія співпрацює з ЮНЕСКО в рамках різноманітних програм та ініціатив. Наприклад, у 2019 році була запущена ініціатива «Цифрова платформа Світової спадщини», яка передбачає створення цифрової бази даних про всі об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО. У рамках цієї ініціативи Португалія взяла на себе зобов'язання створити цифрову платформу для своїх культурних та природних об'єктів, які знаходяться в списку Світової спадщини. Ця платформа має допомогти туристам отримати більш детальну інформацію про культурну спадщину Португалії, а також покращити їх взаємодію з об'єктами Світової спадщини.

Крім того, Португалія активно сприяє проведенню різноманітних міжнародних конференцій, які присвячені захисту культурної спадщини та розвитку туризму.

Таким чином, ці програми та проекти спрямовані на забезпечення стійкого розвитку туризму в Португалії, збереження та просування культурної спадщини країни, а також забезпечення високої якості обслуговування туристів. Правильне використання культурної спадщини Португалії може допомогти залучати туристів, створювати нові робочі місця та забезпечувати стабільний економічний розвиток країни.

3.3 Шляхи вдосконалення розвитку міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО

Розвиток туризму є однією з ключових галузей економіки багатьох країн, в тому числі Португалії. Однією з найважливіших складових успішного розвитку туризму є збереження та просування культурної спадщини країни, зокрема, об'єктів, внесених до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Португалія має значну кількість об'єктів, внесених до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, що створює великий потенціал для подальшого розвитку міжнародного туризму в країні [28]

Одним зі шляхів вдосконалення розвитку міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО є забезпечення збереження та реставрації культурних пам'яток, які внесені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Це вимагає значних фінансових витрат та технічної експертизи, проте такі заходи можуть призвести до збільшення кількості туристів, що відвідують країну, і підвищення якості туристичних послуг.

Другим шляхом є підвищення рівня обслуговування туристів, зокрема, за допомогою вдосконалення інфраструктури, забезпечення високої якості готельних послуг, ресторанів та інших туристичних закладів. При цьому слід звернути увагу на збереження традиційного архітектурного стилю та місцевих звичаїв та традицій, що додасть відвідувачам Португалії нових вражень та емоцій.

Третім шляхом є розвиток туристичних маршрутів та програм, пов'язаних з культурною спадщиною Португалії. Це може бути організація тематичних екскурсій до об'єктів, внесених до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, а також створення маршрутів, які дозволять туристам дізнатися про історію та культуру країни. Для забезпечення успішності таких програм необхідно включити в процес

розробки маршрутів та програм представників місцевих громад та експертів з культурної спадщини [29]

Четвертим шляхом вдосконалення розвитку міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО має бути підвищення інформованості туристів про культурну спадщину країни. Така інформація може бути доступна як на місці, у музеях, пам'ятках архітектури та інших туристичних закладах, так і в Інтернеті, на офіційних сайтах туристичних агентств, де можна знайти детальні описи та інформацію про культурні об'єкти. Таким чином, туристи матимуть можливість не тільки насолодитися культурним досвідом, а й розширити свої знання про історію та культуру Португалії.

П'ятим шляхом бає стати створення нових туристичних маршрутів, які включають в себе культурні об'єкти, внесені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Такі маршрути можуть охоплювати різні регіони країни та бути розроблені з урахуванням інтересів туристів різних категорій. Наприклад, можна розробити маршрут, який охоплює пам'ятки архітектури та історії Португалії, пов'язані з епохою Великих віків, або маршрут, який присвячений виноробству та кулінарній культурі країни.

Шостим шляхом є співпраця з міжнародними організаціями та туристичними агентствами з метою просування туризму в Португалії. Наприклад, у рамках співпраці з міжнародними туристичними агентствами можна організовувати презентації та туристичні подорожі для представників туристичної галузі з інших країн. Це дозволить привернути увагу до культурної спадщини Португалії та пропонувати нові туристичні продукти, які залучають до країни ще більше туристів [30, с. 325]

Сьомим шляхом є створення сприятливих умов для збереження та розвитку культурної спадщини країни. Це може включати в себе підтримку музеїв та інших культурних закладів, стимулювання

збереження історичної забудови, проведення наукових досліджень та збирання матеріалів про культурну спадщину країни. Така підтримка допоможе зберегти та підвищити цінність культурних об'єктів, що є ключовим елементом розвитку туризму в Португалії.

Восьмим шляхом може бути розвиток екотуризму, який сприятиме збереженню природних ресурсів та екосистем країни. Це може включати в себе створення національних парків, заповідників та інших природоохоронних територій, які пропонують туристам можливість насолодитися природними барвами Португалії та долучитися до збереження природних ресурсів країни.

Таким чином, здійснення цих шляхів може допомогти вдосконалити розвиток міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО, залучити більше туристів та сприяти збереженню культурної та природної спадщини країни.

ВИСНОВКИ

Однією з найбільших проблем розвитку туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО є перенасиченість деяких об'єктів туристами. Це призводить до перевантаження туристичних місць та зниження якості обслуговування туристів. Крім того, такі об'єкти можуть бути пошкоджені через необережне поводження туристів. Іншою проблемою є недостатня інфраструктура та недостатня кількість готелів та інших видів туристичного проживання. Такі фактори значно знижують відвідуваність країни.

Португалія проводить різні програми спрямовані на розвиток туризму, такі як “Стратегія розвитку туризму в Португалії до 2027 року” та “7 чудес Португалії”. Такі програми допомагають зберігати культурну спадщину Португалії та розвивати туризм. Окрім цього, Португалія співпрацює з ЮНЕСКО в рамках різноманітних програм та ініціатив. Наприклад, у 2019 році була запущена ініціатива «Цифрова платформа Світової спадщини», яка передбачає створення цифрової бази даних про всі об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО.

Основні шляхи вдосконалення розвитку міжнародного туризму в Португалії під впливом Світової спадщини ЮНЕСКО: забезпечення збереження та реставрації культурних пам'яток, які внесені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО; підвищення рівня обслуговування туристів, зокрема, за допомогою вдосконалення інфраструктури, забезпечення високої якості готельних послуг, ресторанів та інших туристичних закладів; розвиток туристичних маршрутів та програм, пов'язаних з культурною спадщиною Португалії; підвищення інформованості туристів про культурну спадщину країни; створення нових туристичних маршрутів.

РОЗДІЛ 4. КОМПЛЕКСНЕ ПОЄДНАННЯ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРУ В КУЛЬТУРНІЙ СПАДЩИНІ ПОРТУГАЛІЇ

4.1 Аналіз нематеріальної спадщини та гастрономічних брендів Португалії

В Португалії є об'єкти нематеріальної культурної спадщини, які надають країні привабливість, а туристам – бажанням відвідати Португалію і побачити об'єкти на власні очі.

Станом на 2024 рік, Португалія славиться 9 об'єктами нематеріальної спадщини:

1. Фаду – популярна міська пісня (2011)
2. Середземноморська дієта (2013)
3. Пісня Алентежу (2014)
4. Ручне виготовлення курантів (2015)
5. Полювання на соколів (2016)
6. Глиняні фігурки Ештремоша (2017)
7. Карнавал у Поденсі (2019)
8. Філігрань з Гондомару

Детальніше про кожен об'єкт і його значення в туризмі:

1. Фаду — типовий музичний стиль Португалії, який народився в міському контексті Лісабона в XIX столітті. Зазвичай її співає одна людина, співак, на португальській або класичній гітарі. Поширена по всій країні традиція Фаду найсильніша в Лісабоні, Коїмбрі та меншою мірою в Порту. Можна почути Фаду на вулицях, у будинках Фаду, в концертних залах, барах, ресторанах, на музичних фестивалях, а також у приватних будинках чи на заходах. Існують деякі відмінності між Фаду, яке співають у Лісабоні та Коїмбрі. У Коїмбрі можуть співати лише чоловіки, португальська гітара налаштована на низький тон, а техніка

виконання відрізняється, щоб відтворювати звук інструмента на відкритому повітрі. Фаду є одним із культурних проявів, який найбільше цінують і шукають як португальці, так і ті, хто відвідує країну. Це вираження автентичності та атрактивності і приваблює туристів.

Рис 4.1. Португальський музичний стиль Фадо

2. Середземноморська дієта – це спосіб життя португальців. Таким чином, він включає історію, культуру, освіту, соціальний і сімейний контекст, а також їжу або харчування. Він передбачає споживання продуктів рослинного походження (особливо овочі); свіжих, необроблених, місцевих продуктів, дотримуючись сезонності; помірне споживання молочних продуктів; надання перевагу оливковій олії, замість соняшникової; часте споживання морепродуктів та інших рибних продуктів; сухофрукти з високим вмістом олії; червоне м'ясо споживається рідко і в малій кількості; ароматні трави замість солі; споживання великої кількості води та натуральних соків.

Така дієта є корисною, сприяє довголіттю, стимулює більше енергії і запобігає різним видам захворювання.

Середземноморською дієтою користуються у всьому світі і продукти цієї дієти чудово відображають кухню Португалії та їхній спосіб життя.

Рис 4.2. Середземноморська дієта

3. Пісня Алентежу — традиційний музичний жанр у регіоні Алентежу на півдні Португалії. Пісня Алентежу — хорова пісня з двома сольними голосами (високим і високим), які чергуються з хором, у якому вони також беруть участь. Її часто співають без будь-якого музичного інструменту, але останнім часом з'явилося багато супроводу, що доповнює голоси, звідки і походить її суть. Зараз цю пісню можна зустріти в місцевих кафе, ресторанах, на вулиці та після отримання статусу нематеріальної спадщини Юнеску пісня почала грати не тільки в місті Алентежу, але й в інших містах Португалії і швидко набрала популярність серед місцевих та туристів.

Рис 4.3. Пісня алентежу

4. Ручне виготовлення курантів. Португальська брязкальце - це ударний інструмент із заліза та шматочків міді, з унікальною внутрішньою хлопавкою, схожою на маленький дзвіночок. Він традиційно використовується пастухами для визначення місцезнаходження та відстеження своїх стад, які використовують брязкальце на шиї тварин, створюючи унікальний звук у сільській місцевості. Технічні знання передаються в сім'ї, від батьків до дітей.

Зараз саморобні куранти можна знайти в музеї Чокальо (понад 3000 експонатів), в Ештремош, Регенгуш-де-Монсарас і Віана-ду-Алентежу.

Рис. 4.5. Ручне виготовлення курантів

5. Соколине полювання або цетрарія — це вид полювання, який виконується людиною, сокольниким (а) і хижим птахом, які працюють у команді для полювання на диких тварин у їх природному середовищі. Практика соколиного полювання пов'язана з цінностями або ідеями екології, повагою до середовищ існування та їхніх істот та їх захистом.

Туристи можуть взяти участь у соколиному полюванні. Для цього необхідно вивчити основні навички та прийоми. Ціни на полювання варіюються від 400 євро з людини (4 особи мінімально, 6 осіб максимально). Також туристи можуть вивчити мистецтво соколиного полювання і поводження з птахами, але без самого полювання. Ціна така сама, але техніки відрізняються. Більшість полювання проводиться у місті Алентежу.

Рис. 4.6. Соколине полювання

6. Рада Ештремош в Алентежу відома виробництвом глиняних фігур, які стали емблемою та символом регіону. Це ноу-хау фігурантів їхнього специфічного моделювання та естетичної оригінальності мистецтва та творчого процесу, як національного, так і міжнародного, що призвело до визнання ЮНЕСКО нематеріальною спадщиною людства. Для популяризації та продовження традиції також.

Це було вперше, коли ЮНЕСКО відзначило фігуративне мистецтво. Виробництвом глиняних фігурок традиційно займаються жінки-лялькарі, хоча зараз є ремісники-чоловіки. Кожна фігурка готується кілька днів. Спочатку створюються форми фігур і випікаються в печах. Після висихання їх розписують фарбами, розведеними в олії. І нарешті, вони покриті шаром лаку, щоб підкреслити кольори та деталі, а також захистити фігури.

Рис. 4.7. Глиняні фігури в Алентежу

7. Поденський карнавал вважається найбільш типовим і справжнім карнавалом Португалії. Він проходить у селі Поденсе, муніципалітет Маседо-ді-Кавалейрос, щорічно з 3 лютого по 9 березня. Це одна з найважливіших культурних подій на півночі Португалії, за участі місцевої громади, яка зберегла цю традицію до наших днів.

Це вечірка, яка святкує кінець зими та початок весни. Це пов'язано з обрядами родючості та заклинаннями. Карнавал у Поденсі - це весела вечірка для всіх, з гарною атмосферою та ключем до збереження старих традицій і соціальних відносин мешканців регіону.

Рис. 4.8. Поденський карнавал

8. Гондомарська філігрань — старовинна ювелірна техніка, яка виникла в муніципалітеті Гондомар. Він складається зі скручування двох дуже тонких металевих дротів із золота, срібла, рідше з міді чи латуні, які потім сплющуються в металевий циліндр. Ювелірні вироби в Гондомарі становлять близько 60% національного виробництва.

У Португалії існують школи злотарства. Там вони пропонують також екскурсії для тих, хто хоче спробувати себе в Португальському ювелірстві.

Для тих, хто хоче просто подивитись на майстерні філіграні – у Гондомарі є Муніципальний музей цього традиційного ремесла.

Рис. 4.9. Гондомарська філігрань

Таким чином, нематеріальна спадщина Португалії розвинута і заохочує туристів приїхати і відчувати культуру Португалії. [34]

Португалія славиться своєю різноманітною нематеріальною спадщиною, що включає у себе не лише традиції та звичаї, а й культурні практики та гастрономічні перлини.

Одним із головних символів Португалії є, звичайно ж, портвейн (Porto), вишуканий алкогольний напій, який виробляють у регіоні Дору. Цей напій здобув свою популярність завдяки своєму унікальному смаку та аромату, а також довічним традиціям його виробництва.

Ще одним знаковим продуктом Португалії є португальський сир "Сершейра" (Queijo Serra da Estrela), який виготовляється з коров'ячого або овечого молока та має ніжну, сметаноподібну текстуру та насичений смак.

Португалія славиться своїми морепродуктами, зокрема консервами з сардин, які відомі своєю високою якістю та неповторним смаком. Сардини у португальських консервах виготовляються з використанням традиційних методів приготування, що додає їм особливий шарм.

Хамон іберіко – різновид хамону, виробленого в Португалії. Іберіко вважається найдорожчим хамоном у світі. Мармурова текстура зробила її популярною як делікатес. [35]

Вино (червоне, біле та «зелене») є традиційним португальським напоєм, різновид рожевого не популярний на португальських ринках і не дуже поширений в самій Португалії. Не можна не згадати про виноградні вина, що ростуть на сонячних схилах Португалії. Одним із найбільш відомих і цінних є вино Vinho Verde (в перекладі «зелене» вино), яке має свіжий, легкий смак та чудово поєднується з місцевими стравами. Воно виробляється лише на північному заході (провінція Мінью) і стосується не кольору напою, а тим, що це вино потрібно пити «молодим».

Оливкова олія є однією з основ португальської кухні, яка використовується як для приготування, так і для ароматизації страв. Це призвело до унікальної класифікації оливкової олії в Португалії залежно від її кислотності.

Португальські солодоші мали великий вплив на розвиток західної кухні. Багато таких слів, як мармелад, карамель, патока та цукор, мають португальське походження.

Гастрономія Португалії - це різноманітна та вишукана кухня, яка відзначається багатством смаків, традиціями виробництва та вишуканими гастрономічними брендами, що перетворюються на справжні символи культури країни. Туристи з усього світу приїжджають спробувати відомі страви та напої.

4.2. Комплексне поєднання гастрономічного туру в культурній спадщині Португалії

Культурна спадщина Португалії - це національне надбання країни, адже це унікальні, автентичні нематеріальні здобутки, заради яких і приїжджають туристи. Адже пісні, танці, фольклор та інше неможливо повторити, це є частина національної ідентифікації та код нації.

1. Екскурсія “Від старої школи до нової” окрім екскурсії з дегустаціями, включає в себе майстер клас з приготування національної страви. Національна страва може бути на вибір, але готуватиметься з місцевих продуктів. Середземноморська дієта - це спосіб життя португальців, в якому присутні різні продукти, які мешканці вживають щодня. Тож вечеря після екскурсії буде включати національні продукти і тісно пов’язана з культурною спадщиною Португалії. Такий атрактив дозволить повністю зануритись в кулінарне життя країни.

2. Якщо гастрономічний тур буде запланований в другій половині лютого, то туристи можуть разом з місцевими провести кінець зими і зустріти початок весни. В португалії в другій половині лютого проводять карнавали, але у місті Поденсі (170 км від міста Порто) проводять найвідоміший фестиваль, який включений в культурну спадщину Португалії. Крім традиційних костюмів, ритуалів та танців, у Поденсі подають смачні регіональні страви, такі як “алхейра” (традиційна португальська ковбаса з хлібом) і « “поста-мірандеса” (смачний стейк, приготований лише з автентичної худоби породи Міранда-ду-Дору). [37]

3. У виноробні Caves Salet після дегустації проводять шоу фаду з дотриманням костюмів і зі старовинними музичними інструментами. У місті Коїмбра особливе виконання пісень фаду, адже твори виконують виключно чоловіки у академічному вбранні. Як і в Лісабоні, коїмбрський фаду супроводжується португальською гітарою та альтом. Хоча текст пісень фаду є сумними, а моментами трагічними, але під такі мелодії місцеві танцюють і весело проводять час. [38]

4. Чорна кераміка - унікальне виробництво в Португалії, якого, на жаль, залишилось дуже мало. Але в місті Віла-Реал (година їзди від міста Порто) розташована майстерня, де реставрують і виготовляють посуд з чорної кераміки. Екскурсія хоч і безкоштовна, але реєструватись треба попередньо.

Поєднання гастрономічного туру з культурною нематеріальною спадщиною дає повні враження та емоції туристам і дозволяє повністю відчувати культуру Португалії. Їжа, як і пам'ятки, має свою історію, тож гастрономічний тур - це не просто дегустація, це екскурс в історію країни.

Гастрономічний тур має такі складові:

Рис 4.1.1. Різні види атракцій в гастрономічній туристичній діяльності

Таким чином, гастрономічний тур не може складатись лише з дегустацій і працює з культурною спадщиною для отримання всіх вражень про поїздку. У випадку з Португалією - це фестивалі, музика фаду та алентежу, особливості Португальського харчування (середземноморська дієта) та соколине полювання.

4.3. Формування пропозиції гастрономічного туру

Лісабон багатий на гастрономічну спадщину, що дає можливість створити гастрономічний тур. В основі туру взято три основні міста - Порто, Коїмбра та Лісабон. Кожен день буде відрізнятись видом кухні. Порто - це історія португальської кухні, а також морські делікатеси, виловлені у річці Дору. Коїмбра - м'ясна спадщина Португалії, а у Лісабоні - національні десерти та основні страви.

У тур включені проживання, трансфер, переліт, сніданки та екскурсії.

Технологічна карта

Гастрономічний тур на 2024 рік по Португалії
Чернівці (переїзд) - Бухарест (переліт) - Порто - Коїмбра - Лісабон
(переліт) - Бухарест (переїзд) - Чернівці

- 1. Основні показники маршруту:
 - Вид маршруту: пізнавально-екскурсійний
 - Тип маршруту: лінійний
 - Категорія складності: 1А (звичайна)
 - Протяжність маршруту:
Загальна: 4592 км
Всередині країни: 326 км
 - Тривалість подорожі: 6 днів/5 ночей
 - Дата туру: 16.06.24 - 22.06.24
 - Вартість туру на 1 особу: 1387€
- 2. Програма туру:

Таб 4.1. Програма гастрономічного туру в Португалії

День 1	17:30 - Виїзд з Чернівців
День 2	06:15 - Виліт з Бухаресту через авіакомпанію Wizz Air

	13:15 - Прибуття в Порто 14:00 - Поселення в хостелі Porto Wine Hostel ★★ 15:00 - 18:00 - Екскурсія з майстер класом “Від старої кухні до нової” 140€ 18:00 - Вільний час
День 3	9:00 - Сніданок у хостелі 10:30 - Трансфер до річки Дору 11:00 - 13:00 - Екскурсія та дегустація у виноробні Caves Salem 20€ 13:00 - 13:10 - Трансфер на другий берег на фунікулері Хіндайш з видом на річку 13:30 - 15:30 - Обід у рибному ресторані португальської кухні Bolima 15:30 - 18:00 - Вільний час 18:00 - 20:00 - Вечеря з дегустацією тапасу у ресторані Voltaria 20:00 - Повернення в хостел
День 4	8:00 - 10:00 - Сніданок в хостелі 10:00 - 11:00 Виселення з хостелу 11:00 - Виїзд у м. Коїмбра 12:30 - Приїзд в м. Коїмбра 13:00 - 14:00 - Заселення в готель Penedo da Saudade ★★ 14:00 - 16:00 - Пізній обід в ресторані O Palco 16:00 - 18:00 - Екскурсія по Largo da Portagem з дегустацією місцевого тапас та національних закусок 18:00 - 20:00 - Вільний час 20:00 - Повернення в готель
День 5	8:00 - 10:00 - Сніданок в готелі 10:00 - 11:00 - Виселення з готелю 12:40 - Виїзд у Лісабон 15:00 - Приїзд у Лісабон 15:00 - 16:00 - Залишення речей у камері схову, вільний час 16:00 - 17:00 - Обід у ресторані Cine-Gastro-Bar з дегустацією національного вина 17:00 - 17:40 - Екскурсія у Manteigaria,

	магазині національної випічки Португалії 18:00 - 19:00 - Вечеря у As Salgaderias з національною музикою Фаду 19:10 - Забирання речей з камери схову 19:30 - Трансфер у Аеропорт 20:40 - Виліт до Бухаресту через авіакомпанію Wizz Air
День 6	03:40 - Прибуття в Бухарест 04:40 - Виїзд з Бухаресту 14:00 - Прибуття в Чернівці

Інформація про екскурсійну програму

1. Екскурсія від старої школи до нової

Тривалість - 3 години. У цьому повноденному гастрономічному турі в Порту з принаймні десятьма дегустаційними зупинками ми познайомимося з обома сторонами міста, від декадентського до простого. З десяти зупинок - п'ять будуть вегетеріанськими, тож екскурсія підійде людям з різними уподобаннями в їжі. На прогулянках подається алкоголь, який входить у вартість екскурсії.

Рис 4.1.2. Дегустування місцевої ковбаси на екскурсії від старої школи до нової

2. Екскурсія у виноробні Caves Calem.

Тривалість - 2 години. Інтерактивна екскурсія по виноробні з високоякісним вином та закусками. Наприкінці екскурсії включено шоу Фаду. Під час екскурсії, гід вчить дегустувати і розрізняти різні сорти вина і поєднувати із закусками для них.

Рис 4.1.3 Виноробня Calem

3. Фунікулер Хіндайш.

Тривалість - 3 хв. Хоча подорож коротка (приблизно 3 хвилини) після виходу з верхнього тунелю, пасажери можуть споглядати краєвид від мосту Дона Луїса I та вид на річку Дору

Рис 4.1.4 Фунікулер Хіндайш

4. Екскурсія з дегустацією по Largo da Portagem.

Тривалість - 2 години. Largo da Portagem — головна площа та центр міста Коїмбра в Португалії. На площі знаходяться багато національний монозакладів, такі як кухня тапасу, винні бари та ресторани з морепродуктами.

Рис 4.1.5 Площа Largo da Portagem

5. Кондитерська Manteigaria.

Тривалість - 1 година. Це місце було історичною пам'яткою міста, штаб-квартирою «Manteigaria União», яка продавала масло всій столиці. З цього й пішла назва та логотип закладу. Кухня у закладах відкрита, тож кожен відвідувач може спостерігати за роботою кондитерів.

Найвідоміший десерт у закладі - паштейш де ната, національний португальський десерт. Заради нього в Португалії. приїжджають туристи з усього світу, хоч і мережа почала відкриватись і в інших великих містах.

Рис 4.1.6 Паштет де ната в кондитерській Manteigaria.

**Калькуляція вартості туру
(на одну особу)**

Таб. 4.2. Розрахунок вартості туру.

№	Статті витрат	Вартість
1	Проживання в готелі Додаткове харчування Екскурсії	204€ 180€ 160€
2	Проїзд	88€
3	Авіапереліт	360€
4	Вартість туру для супроводжуючого	20€
5	Страхування	5€
6	Розрахунки з банком (1%)	10€
7	Комісійним агентам (15%)	152€
8	Непередбачувані витрати в т.ч менеджерські (5%)	50€
9	Плановий прибуток туристичної фірми (20%)	203€
10	Вартість туру	1387€

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4

Португалія багата на об'єкти нематеріальної спадщини, що робить її унікальною та закликає туристів подорожувати. В країні є своє народні танці, такі як Фадо, Алентежу. Проводяться полювання на соколів, карнавали з незвичними національними образами і костюмами, власний спосіб харчування та ручне виготовлення курантів і філіграні.

Гастрономічний тур дозволяє поєднати нематеріальну спадщину та дегустація місцевої кухні. У місцевих кафе та ресторанах можна зустріти національні пісні, танці. А на карнавалі Поденсі можна скуштувати автентичні страви. Біля річки Дору є ресторани з морепродуктами та рибними закусками, щоб відчути Середземноморську дієту, а в виноробних прослідковується історія виготовлення вина з можливістю дегустації та купівлі.

Тур, який поєднує нематеріальну спадщину та гастрономію Португалії розрахований на 6 днів і включає в себе перебування в містах Порто, Коїмбрі та столиці Португалії - Лісабоні. Екскурсійна програма передбачає гастрономічний тур з поєднанням нематеріальної спадщини для повного занурення в національну та місцеву історію країни. Відвідувачі будуть мати змогу спробувати всі види кухні - основні страви, морепродукти, унікальні закуски, вино місцевого виробництва, десерти та інше. У кожному місті відвідувачі почують національні пісні та поринуть у місцеві танці.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Досліджено історію Світової спадщини ЮНЕСКО, що вказує на те, що ЮНЕСКО включає в себе природні та культурні пам'ятки, які мають великий історичний та культурний вплив для туризму і людства в цілому. Внесення об'єктів до списку Світової Спадщини допомагає зберегти та прославити ці об'єкти для майбутніх поколінь.
2. Проаналізовано вплив об'єктів ЮНЕСКО на туризм в Португалії: кожен об'єкт рекламується, що залучає більше туристів та відвідувачів, а також статус ЮНЕСКО дає туристам гарантію безпеки. Рекламні матеріали, що містять зображення об'єктів Світової спадщини акцентують увагу на їхній культурних та історичних значеннях, що додає привабливості та цікавості для туристів. Відвідування об'єктів впливає на потік туристів у країну і збільшує відвідуваність.
3. Проаналізовано проблеми розвитку готельно-ресторанного сектору в Португалії під впливом культурних феноменів. Одна з проблем - надмірна концентрація туристів в окремих регіонах, що призводить до перенаселення та зниження якості життя місцевих жителів. Реставрація пам'яток потребує великих витрат, що також впливає на туризм, адже культурні пам'ятки - важливий ресурс для розвитку туризму, їх реставрація має велике значення для забезпечення стабільного розвитку сектору туризму в країні.
4. Знайдено шляхи вдосконалення міжнародного туризму в Португалії - забезпечення, збереження і реставрація пам'яток спадщини ЮНЕСКО, підвищення рівня обслуговування туристів, вдосконалення інфраструктури, забезпечення високої якості готельних послуг, ресторанів та інших туристичних закладів, розвиток та створення нових туристичних маршрутів, підвищення

інформованості туристів про культурну спадщину країни, співпраця з міжнародними організаціями та туристичними агентствами, створення сприятливих умов для збереження та розвитку культурної спадщини країни, розвиток екотуризму.

5. Поєднано нематеріальну спадщину з гастрономічним туром. На екскурсії про історію кухні в Португалії включений майстер клас з приготування національної страви, Середземноморська кухня - це спосіб життя португальців з їхньою автентичною кухнею і методами приготування. Гастрономічний тур поєднується з карнавалом у Поденсі, де подають регіональні страви та закуски. У виноробні після дегустації вина проводять шоу фаду з дотриманням костюмів і старовинними національними музичним інструментами. Гастрономічний тур поєднує в собі різні види атракцій і не може складатись лише з дегустацій, тому він працює з культурною спадщиною для отримання вражень про поїздку (фестивалі, музика, майстер клас, особливості харчування).
6. Сформовано пропозицію гастрономічного туру у трьох містах - Порто (історія португальської кухні, морські делікатеси), Коїмбра (м'ясна спадщина Португалії), Лісабон (національні десерти, основні страви). Тур триває 6 днів, відвідувачі спробують місцеву, регіональну та національну кухню і послухають національну музику та побачать національні танці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Босовська М.В. Інтеграційні процеси в туризмі. Київ. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 832 с.
2. Географія світової спадщини. Навчальна програма/ Розробник програми Сич В.А. Одеса, 2018. 9 с.
3. Гончаренко В. «ЮНЕСКО як ключовий чинник у розвитку туризму в Португалії». Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки, Вип. 1(397), 2019 р., с. 74-79.
4. Декларація принципів міжнародного культурного співробітництва від 4 листопада 1966 року. Прийнята Генеральною конференцією ООН з питань освіти, науки та культури на її 14-ій сесії. // URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/culture.shtml
5. Жук М. «Потенціал туризму в Португалії: досвід взаємодії з ЮНЕСКО». Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія, Вип. 2(75), 2019. с. 81-87.
6. Історія ЮНЕСКО та її вплив на розвиток культурного туризму в Португалії» / А. А. Музичук // Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету, 2019. Т. 3 (55). С. 121-126.
7. Киричук, А. «Туристичний потенціал Португалії: огляд основних напрямків розвитку». Туризм і країнознавство, №2(24), 2018. с. 75-80.
8. Клочко, А. «Історія та сучасний стан розвитку туризму у Португалії». Міжнародний туризм: науково-практичний журнал, №1(7), 2017 р., с. 35-41.

9. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. — Режим доступу:

<http://www.centre7.org.ua/?q=article/konventsia>

[pro_okhoronu_vsesvitnioji_kulturnoji_i_pryrodnoji_spadschyny_paryzh_1972](#)

10. Коновалов А. В. Культурний туризм та ЮНЕСКО в Португалії: від практики до стратегії. Вісник Чернігівського національного технологічного університету, 2019. № 1 (93). С. 94-101.

11. Костюк О. «Португалія як туристичний бренд: вплив Світової спадщини ЮНЕСКО». Наукові записки Інституту туризму, №2(32), 2018. с. 90-96.

12. Лазоренко А. «Культурна спадщина Португалії: збереження та просування». Вісник Одеського національного університету. Серія: Міжнародні відносини, Вип. 23(2), 2018, с. 106-112.

13. Москаленко І. «Португалія та ЮНЕСКО: збереження культурної спадщини та розвиток туризму». Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Економіка, Вип. 477, 2018. с. 43-48.

14. Павлюк О. «Португалія та ЮНЕСКО: від культурної спадщини до туризму». Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини, Вип. 39, 2018. 194-202.

15. Природна та історико-культурна спадщина. Робоча програма навчальної дисципліни / Розробник програми Родненко К.В. Харків, 2016. 9 с.

16. Супрун Л. «Визначення ролі Світової спадщини ЮНЕСКО в розвитку туризму в Португалії». Туризм: теорія та практика, №2(12), 2018. с. 53-60.

17. Юнеско: історія створення, завдання та діяльність. Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=38215>.

18. Ярмоленко, О. «Світова спадщина ЮНЕСКО як культурний ресурс розвитку туризму в Португалії». Туризм і культура, №3(21), 2016. с. 97-102.

19. Channel View Publications. Pereira, R. Silva, J. World Heritage Sites and tourism development: A review of research. *Current Issues in Tourism*, 20(8), 2017. P.859-877.
20. Cultural heritage, tourism and regional development in Portugal» / José António Filipe, Ana Maria Ferreira, Maria João Pereira // *European Planning Studies.*, 2016. Vol. 24, Issue 11. P. 1992-2007.
21. Fendy Firmansyah Improvement of Involvement Society in the Context of Smart Community for Cultural Heritage Preservation in Singosari / 2016 - 503- 506 c.
22. Karel Vasak's Generations of Rights and the Contemporary Human Rights Discourse / Spasimir Domaradzki, Margaryta Khvostova, David Pupovac - №20, 2019. c. 423-443.
23. Machado M. & Rodrigues A. The role of UNESCO World Heritage Sites in the development of tourism in Portugal. *Journal of Heritage Tourism*, 14(8), 2019. P.840-853.
24. Marques, C. P. «The impact of UNESCO World Heritage Sites on tourism development in Portugal». *Tourism Management Perspectives*, Vol. 25, 2018, pp. 98-107.
25. Rodrigues, A. M. «Heritage tourism in Portugal: the case of UNESCO World Heritage Sites». *Tourism, Culture & Communication*, Vol. 16, No. 2, 2016, pp. 109-120.
26. Santos, C. A. «The Role of UNESCO World Heritage Sites in International Tourism Development in Portugal». *International Journal of Tourism Research*, Vol. 22, No. 5, 2020, pp. 586-596.
27. UNESCO moving forward the 2030 Agenda for Sustainable Development. Режим доступу:
<https://en.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/247785en.pdf>
28. UNESCO World Heritage Centre. (2019). Portugal: Properties inscribed on the World Heritage List. Retrieved from <https://whc.unesco.org/en/statesparties/pt>

29. UNESCO World Heritage Centre. Tentative Lists <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/state=ua>
30. World Heritage and Tourism: A Global Framework for Sustainable Tourism» / Peter J. Robinson, Srisuda Wanaputi // Journal of Heritage Tourism. - 2014. Vol. 9, Issue 4. P. 325-339.
31. List of World Heritage Sites in Portugal. URL: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/pt/>
32. Tourism in the economy and outlook for recovery. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/f0f6284b-en/index.html?itemId=/content/component/f0f6284b-en>
33. Tourism in Portugal in the 2023 high season. URL: <https://www.caixabankresearch.com/en/sector-analysis/tourism/tourism-portugal-2023-high-season>
34. UNESCO Intangible Heritage in Portugal. URL: <https://www.livingtours.com/en/blog/intangible-heritage-unesco-portugal.html>
35. Jamón ibérico. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Jam%C3%B3n_ib%C3%A9rico
36. Portuguese cuisine. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Portuguese_cuisine
37. Discover the traditional Portuguese carnival of Podence/ URL: <https://www.portugal-the-simple-life.com/post/carnival-podence>
38. Calem Porto. URL: <https://tour.calem.pt/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Список найменувань об'єктів

В даній таблиці об'єкти розташовані в порядку їх додавання до списку
Світової спадщини ЮНЕСКО, із зазначенням номера

		Зображення	Назва	Розташування	адреса	історія	
			Центральна зона міста А нгра-ду-	Азорськй автономний регіон,	478	983	

			Ероїшм у на Аз орських острова х (порт. <i>Zona Central da cidade de Angra do Heroísmo nos Açores</i>)	місто Ангра-ду-Ероїшм у 38°39'18" п н. ш. 27°13' 12" зх. д.			
		 	Монастир єронімі тів і ба шта Белен в Лісабон і (порт. <i>Mosteiro dos Jerónimos e Torre de Belém em Lisboa</i>)	Місто Лісабон 38°41'31" п н. ш. 9°12' 57" зх. д.	4 5 0 , 1 5 1 5 - 1 5 2 1	9 8 3 (н е з н а ч н і з м і н и в 2 0 0 8)	

			Б атальсь кий монасти р	О круг Ле йрія, місто Б аталя 39°39'28" п н. ш. 8°49' 37" зх. д.	3 8 6 - 1 5 1 7	9 8 3	
			М онастир Христа в Томарі (порт. <i>Convento de Cristo em Tomar</i>)	О круг Са нтарен, місто Т омар 39°36'17" п н. ш. 8°25' 03" зх. д.	П с т о л іт т я	9 8 3	

			I сторичний центр міста Евора (порт. <i>Centro Histórico de Évora</i>)	O круг Евора, місто Евора 38°34'23" п. ш. 7°54'28" зх. д.	0 - 7 2 р р . д о н . е.	9 8 6	
			A Алкобаський монастир (порт. <i>Mosteiro de Alcobaça</i>)	O круг Леїрія, місто Алкобаса 39°33'00" п. ш. 8°58'36" зх. д.	1 5 3	9 8 9	
			K культурний ландшафт міста Сінтра (порт. <i>Paisagem</i>)	O круг Лісабон, місто Сінтра 38°47'00" п. ш. 9°25'00" зх. д.	I с т о л іт т я	9 9 5	

			Cultural de Sintra)				
			I сторичн ий центр Порту. Міст Луїза I, і Монаст ир Серра- до- Піллар (порт. <i>Centro Histórico de Porto. Ponte de Dom Luís I e Mosteiro dos Serra do Pilar</i>)	П івнічни й регіон, місто П орту 41°08'30" п н. ш. 8°37' 00" зх. д.	V с т о л іт Т я	9 9 6 (н е з н а ч н і з м і н и в 2 0 1 6)	
			Д історичне наскельне мистецтво в Доісторичні	Н еподалі к міста Ві ла- Нова- де- Фош- Коа	0 т и с. р о к і	9 9 8 (р о з	

			наскельні малюнки долини Коа і Сьєга-Верде^[es] (ісп. <i>Siti os de arte rupestre prehistórico del valle del Cóa y de Siega Verde</i>, порт. <i>Síti os de arte rupestre pré-histórica do Vale do Coa e de Siega Verde</i>)	(спільно з Іспанією 40°41'51" п. ш. 6°39' 40" зх. д.	в доні	ш. р. е. н. о. в. 2010)	
			Лиссабонська Мадейра і (порт. <i>Laurissilva da</i>	Остров Мадейра 32°46'00" п. ш. 17°00 '00" зх. д.		999	

			Madeira)				
			I сторичн ий центр Гімарайш (порт. <i>Centro Histórico de Guimarães</i>)	C круг Бр ага, місто Гі марайш 41°26'27" п н. ш. 8°17' 41" зх. д.	0 9 6	0 0 1	
			B инороб ний район Алту- Дору	P ровінці я Траз- уж- Монтіш і Алту- Дору 41°06'06" п н. ш. 7°47' 56" зх. д.		0 0 1	
			B инороб ний ландша фт острова Піку	A зорськи й автоно мний регіон, острів Піку 38°30'48" п н. ш. 28°32' 28" зх. д.		0 0 4	

			П рикорд онний гарнізо н Елваш і його укріпле ння	О круг По рталегр е, місто Е лваш 38°52'50" п н. ш. 7°09' 48" зх. д.	П І с т о л іт т я	0 1 2	
			У ніверси тети Коїмбр а — Альта і Софія (порт. <i>U niversid ade de Coimbr a - Alta e Sofia</i>)	О круг Ко їмбра, місто К оїмбра 40°12'28" п н. ш. 8°25' 32" зх. д.	2 9 0	0 1 3	

ДОДАТОК Б**Місцезнаходження місць світової спадщини ЮНЕСКО на
Азорських островах****Місцезнаходження місць світової спадщини ЮНЕСКО на
острові Мадейра**

